

v mestu bi ti morala denar izročiti; a ker ti ga ni, komu drugemu ga pa ni smela, tedaj ga ima še sama. Jaz sem nesla denar na pošto, zato ga grem zdaj tudi sama iskat.“

Pri teh besedah je zletela naprej. Pa predno sta stopila mati in Janko preko praga, je že ona prihitela preoblečena iz koč. „V eni uri bom nazaj,“ je izustila in stekla dol po hribu lahko kot veverka. (Dalje.)

V bolnici.

(Spisal Vaclav Kosmák. — Preložil Jožef Gruden.)

Mladi prijatelj! Stotisočkrat mi bodi pozdravljen! Želim, da bi te vrstice našle pri najboljšem zdravju. Kar se tiče mojega zdravja, hvala Bogu, bo že.

Samo da sem že teden dni v bolnici. Ondan sem se bil prehladil, ker sem šel v razparanih čevljih v snegu, in vesel sem bil, ko sem dospel v mesto I . . . , kjer je bolnica. Na mojo uljudno prošnjo so me sprejeli in zdravnik mi je rekel, da ne potrebujem drugega, kakor da se nekoliko spotim in odpočijem, pa bo zopet vse dobro. Tudi jaz se na-dejam tega. Čutim se že toliko trdnega, da ti pišem te-le vrstice brez več-jega napora.

Kar vseč mi je tukaj. Lepo čisto postelj so mi dali; ob vzglavju je mizica s svetilko. Pri luči berem. Zdaj smo v sobi samo štirje. Jaz, neki star vojak (z lajno se živi in v noge je ozebel), en mrzličen delavec, pa star, razburljiv čevljarski pomočnik s turom na prstu.

Včasi se dokaj dobro zabavamo. Stari lajnar sedeva vse dni in noči na postelji, pa poka tobak iz vivčka. Bil je že križem sveta in marsikaj ve povedati, a je dobra duša. Predvčerajšnjim mu je poslala neka gospa malo godle pa dve klobasi. Tudi meni je dal pokusiti, in jaz sem res za-užil, kakor ima človek včasi posebno slast do kakšne reči, a zdaj mi ni nič kaj prav. Nič ne dé: s tem lajnarjem se vseeno rad pogovarjam. Včeraj popoldne je prišel gospod doktor pogledat, kaj je z nami. Ko je stopil k čevljarju, mu je dejal, da bo treba tur prerezati. Čevljar je vpil, da ne, pa ne. Zdravnik pa je poklical dva strežaja, pa sta ga prijela, a doktor je bil bliskoma z nožem preko uljesa in gnoj se je ulil iz njega. Čevljar je vpil, kakor bi živega drli. Stari vojak je sedel na postelji, pogledal zdaj-pazdaj čevljarja, pa mogočno pljuval na tla. Ko je doktor operirancu ob-vezal prst in je čevljar ječaje omahnil na posteljo, je pripomnil lajnar:

»Prosim, gospod doktor, ali vam je znana tista nova postava, ki je ravnokar izšla?«

Doktor je pospravljial nožiče v škatlio, pogledal lajnarja in izpre-govoril: »Ne! Kakšna postava?«

»No, da smejo zdaj tudi čevljarji kumovati.«

»Kaj prej niso smeli?«

»Ne!« je odkimal stari vojak. »I pa to tudi ni prav, da bodo odslej smeli. Kako neki more, vprašam vas, čevljar kot boter, kadar ga duhovnik vpraša: Ali se odpoveš hudiču?, odgovoriti in reči: Odpovem se!? Mar ne veste, da je satan cehmojster vseh čevljarjev.«

Doktor se je smejal, čevljar je pa planil kakor besen iz postelje, in oči so se mu strašno bliskale. »Tega jaz ne trpim! Jaz sem pošten roko-delec. Izučno pismo imam, in mi čevljarji nismo satani, in nismo! Vem, kje je sodišče! Mene ne bo nihče zaničeval! Svojo zadrugo imamo, kakor mesarji in peki, pa v cerkvi svojo bandero — da boste vedeli! Oh, da so me morali mati —!« je kričal divjaje po sobi.

»Lej si ga no, saj je zdrav!« se je čudil lajnar.

Toliko, da je lajnar to izgovoril, že je zlezal čevljar nazaj v posteljo in začel iznova vzdihovati in tarnati.

Lajnar si je tlačil tobak v pipo pa se obrnil k meni rekoč: »Jaz ne morem take babe videti. Tur so mu prerezali, pa kriči, kakor bi ga drli na meh. Jaz sem videl drugačne operacije, pa brez solz, Bog ve, da res. Take babe, kakor je ta mila Jera, še živ dan nisem videl.«

»Kje pravite, da ste videli take reči?« sem ga vprašal jaz.

Lajnar si je prižgal pipo, sedel na posteljo, pa zamahnil z roko. »Hm, kje?! Služil sem vendar pod Radeckim. To vam je bil general! »Habt Acht! Präsentiert!« je zaklical starec, se vzravnal, pa položil roko na čelo. Ta bi bil že pokazal Prusom! Kadar je on rekel pred bitko: Otroci, zdaj molimo — potem pa je komandiral — oh! kako je znal!«

»Bog mu daj večno slavo!« sem rekel jaz.

»Zaslužil jo je!« je pripomnil starec navdušeno. »Tega je Bog moral proslaviti! Kadar zaigram na lajno Radeckega koračnico, vselej me polijejo solze — kakor sem že star in plesnjiv starec.«

»No, kaj ste že hoteli prej povedati?«

»Aha! No, ko je vojska minila, sem bil komandiran v bolničo. Onemoglih in ranjenih nas je bilo tam, da strah in groza! Usmiljenke niso mogle vsemu kaj, morali smo si še mi pomagati. Stojte, kje je že bila tista bolnica? I, na Tirolskem, Neustiften se imenuje tisti kraj, tam, tam je bilo.«

»A kaj je bilo?«

»Pustite me vendar, da povem! Ne morem vsega na mah iztresti. Torej tam nas je bilo bolnikov in ranjencev, da nikdar tega. Duhovnik je hodil neprestano iz sobe v sobo, pa tolažil in zdaj tega zdaj onega pre-videl. Vsak hip je bil kakšen mrlič. Položili so ga v krsto, odpeljali na pokopališče, spustili v grob, a krsto so pripeljali nazaj, da so deli drugega noter. Bože mili, to so žalostni spomini! — Tako, da ne pozabim, kar sem mislil povedati: ležal je tam tudi dragonec, doma s Češkega. Ime mu

je bilo Karol. Kako se je pisal, že več ne vem. Prosim vas, kdo bo vse obdržal v glavi. Človek vidi in sreča toliko ljudi na tem božjem svetu —

»Povejte vendar naprej, povejte!«

»No, menda si smem prižgati!« je godrnjal starec, pa zamišljen dokaj dolgo prižgal. »Torej ta Karol je imel strašno razmesarjeno roko. Revež se je vil v bolečinah. Ko so mu doktorji povedali, da mu morajo roko odrezati, sicer bo umrl, se je tresel po vsem telesu. E, tam ne poznajo šale. Prijeli so ga, pa položili na mizo. Usmiljenka mu je gladila čelo, otirala mu pot in ga tolažila, a vse zastonj: stokal je, da je bilo groza. Že so ga hoteli privezati k mizi, da bi pri miru ležal — v tistem hipu pa je začelo zvoniti. Bilo je v petek ob treh. Dragonec je pogledal usmiljenko pa vprašal: Kaj zvoní?«

»Tri je ura,« je odgovorila sestra. »Danes je petek — kaj ne veste? Ob tej uri je umrl Gospod Jezus Kristus za nas na križu. Prijatelj, mirno trpite, pa darujte mu svojo bolečino.«

Vojaka so polile solze. Naglo je vstal, prijel z desnico razsekano levico, vzdignil jo, pa ginljivo vzdihnil: »Jezus Kristus, jaz ti darujem to-le bolno roko! Gospodje doktorji, režite, tiho bom držal.«

Nam je kar sapo zaprlo. V mestu je zvonilo, doktorji so rezali, a usmiljenka je molila. Kadar pa je odzvonilo, je odložil doktor, ki je operiral, instrumente, pa dejal: »Zavežite!«, pa obrnivši se v stran, si je otrl solzo. Ko je zapazil, da sem ga videl s solzo v očesu, se je obregnil ob me: »Kaj me gledaš? Tjakaj pogiej, pa uči se, kakšen mora biti vojak!«

Stari je povесil glavo in pozabil kaditi. Čevljar je utihnil, a delavec, ki je imel mrzlico, se je prekrizal, pa molil. Meni pa se je zdelo, kakor bi angel miru šel skozi bolnico.

O sveta vera! Kaj bi bili mi sinovi prahu brez tebe?

Ti si jasna luna, ki razganjaš črne oblake in svetiš žalostnemu potniku na ozko stezo. Ti prepevaš otožnemu kakor slavec; ti grmiš liki grom v srcih prevzetnežu, ti nedolžnemu godeš in šelestiš v majevem cvetju. Ti si lačnemu mana v puščavi, žejnemu studenec iz žive skale. Ti si krotilka mogotcev, omahljivim steber. Ti si slepcu luč, gluhemu godba, balzam bolniku. Ti stojiš pri človeku kakor svetovalec v nevarnosti, v boju kakor varih, v bolezní kakor usmiljenka, a v smrni uri gledaš nanj kakor angel z očesom napojenim z rajskim veseljem, dihaš mu na razgreto čelo hlad in kapljaš v usihajoče srce nove moči. Ti nam prihajaš na zemljo z dežjem in greš z nami vred zopet v nebo, kjer se lesketaš kakor krasna mavrica. Ti izpreminjaš revne Evine otroke v dediče nebeške.

O sveta vera! Kaj bi bili mi sinovi prahu brez tebe!

A ti, dragi bralec, posnemaj onega, daruj Bogu vse križe in vse bolečine. Tako si boš lajšal in slajšal bolesi in služil večno plačilo.

